

ชุดการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทย

ชุดที่ 1

ผลงานของบุคคลสำคัญ
ในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

นายเอนก บุตรสาพันธ์

ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

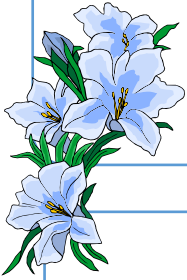
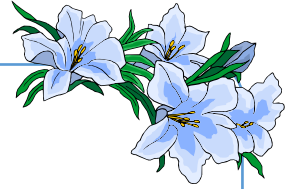
โรงเรียนร่อนคำ

อำเภอร่อนคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

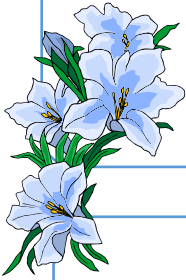
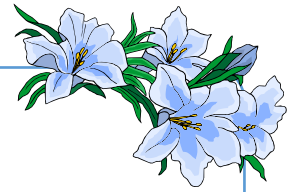
คำนำ

ชุดการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นนวัตกรรมที่ผู้สอนได้รวบรวมและจัดทำไว้อย่างเป็นระบบ ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย (ส32103) กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กระตือรือร้นในการเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง อย่างมีส่วนร่วม ซึ่งชุดการสอนใช้ประกอบการสอนใน 2 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสร้างสรรค์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย โดยได้จัดทำขึ้นเป็นจำนวน 8 ชุดการสอน ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย	จำนวน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 2 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยอยุธยา	จำนวน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 3 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยธนบุรี	จำนวน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 4 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยรัตนโกสินทร์	จำนวน 3 ชั่วโมง
ชุดที่ 5 เรื่อง การสร้างสรรค์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย	จำนวน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 6 เรื่อง วิถีชีวิตของคนไทยสมัยต่าง ๆ	จำนวน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 7 เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย	จำนวน 2 ชั่วโมง
ชุดที่ 8 เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยในปัจจุบัน	จำนวน 3 ชั่วโมง

สำหรับชุดการสอนนี้เป็นชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย ซึ่งผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการสอนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนและช่วยพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพและส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องช่วยเหลือ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำชุดการสอนชุดนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ไว้ ณ โอกาสนี้

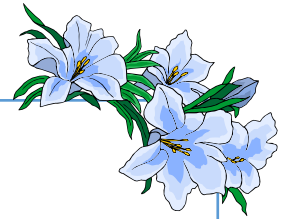
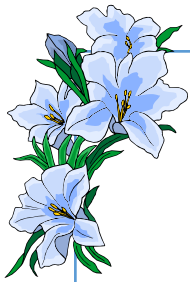
เอนก บุตรสาพันธ์

สารบัญ

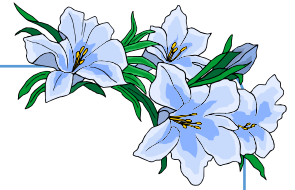
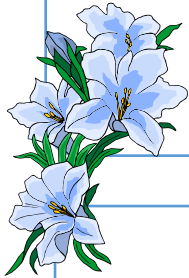

คำนำ	1
สารบัญ	2
คำชี้แจงการใช้ชุดการสอนสำหรับครู	4
คำชี้แจงการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียน	5
ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	6
สาระ/มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	7
สาระสำคัญ/จุดประสงค์การเรียนรู้	8
แบบทดสอบก่อนเรียน	10
กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน	13
ใบความรู้ที่ 1	14
ใบงานที่ 1	17
แบบฝึกหัดที่ 1	19
ใบความรู้ที่ 2	20
ใบงานที่ 2	24
แบบฝึกหัดที่ 2	26
ใบความรู้ที่ 3	27
ใบงานที่ 3	33
แบบฝึกหัดที่ 3	35
ใบความรู้ที่ 4	36
ใบงานที่ 4	41
แบบฝึกหัดที่ 4	43

แบบทดสอบหลังเรียน	44
กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน	47
ภาคผนวก	48
เฉลยแบบฝึกหัดที่ 1	49
เฉลยแบบฝึกหัดที่ 2	50
เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3	51
เฉลยแบบฝึกหัดที่ 4	52
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	53
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	54
บรรณานุกรม	55

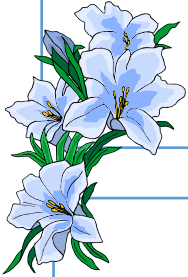
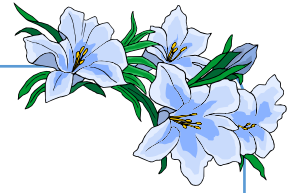

คำชี้แจงการใช้ชุดการสอนสำหรับครู

1. ครูควรจัดเตรียมชุดที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย
ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ครบถ้วน ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 แบบทดสอบก่อนเรียน
 - 1.2 เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
 - 1.3 ใบความรู้
 - 1.4 ใบงาน
 - 1.5 แบบฝึกหัด
 - 1.6 เฉลยแบบฝึกหัด
 - 1.7 ผังความคิด
 - 1.8 แบบทดสอบหลังเรียน
 - 1.9 เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
3. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
4. นักเรียนศึกษาชุดการสอนและแนะนำวิธีใช้เพื่อนักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
5. ดำเนินการสอนตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. หากมีนักเรียนบางคนเรียนไม่ทัน ครูควรให้คำแนะนำหรืออาจมอบหมายงานหรือเอกสาร
ให้ศึกษาเพิ่มเติมในเวลาว่าง
7. หลังจากนักเรียนศึกษาชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้วครูและนักเรียนควรช่วยกันสรุปลงใน
ผังความคิด ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียน
8. ครูเฉลย แบบฝึกหัด, แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และบันทึกคะแนนของนักเรียน
แต่ละคนไว้ เพื่อประเมินการพัฒนาและความก้าวหน้า
9. หากมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ครูควรจัดการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียน

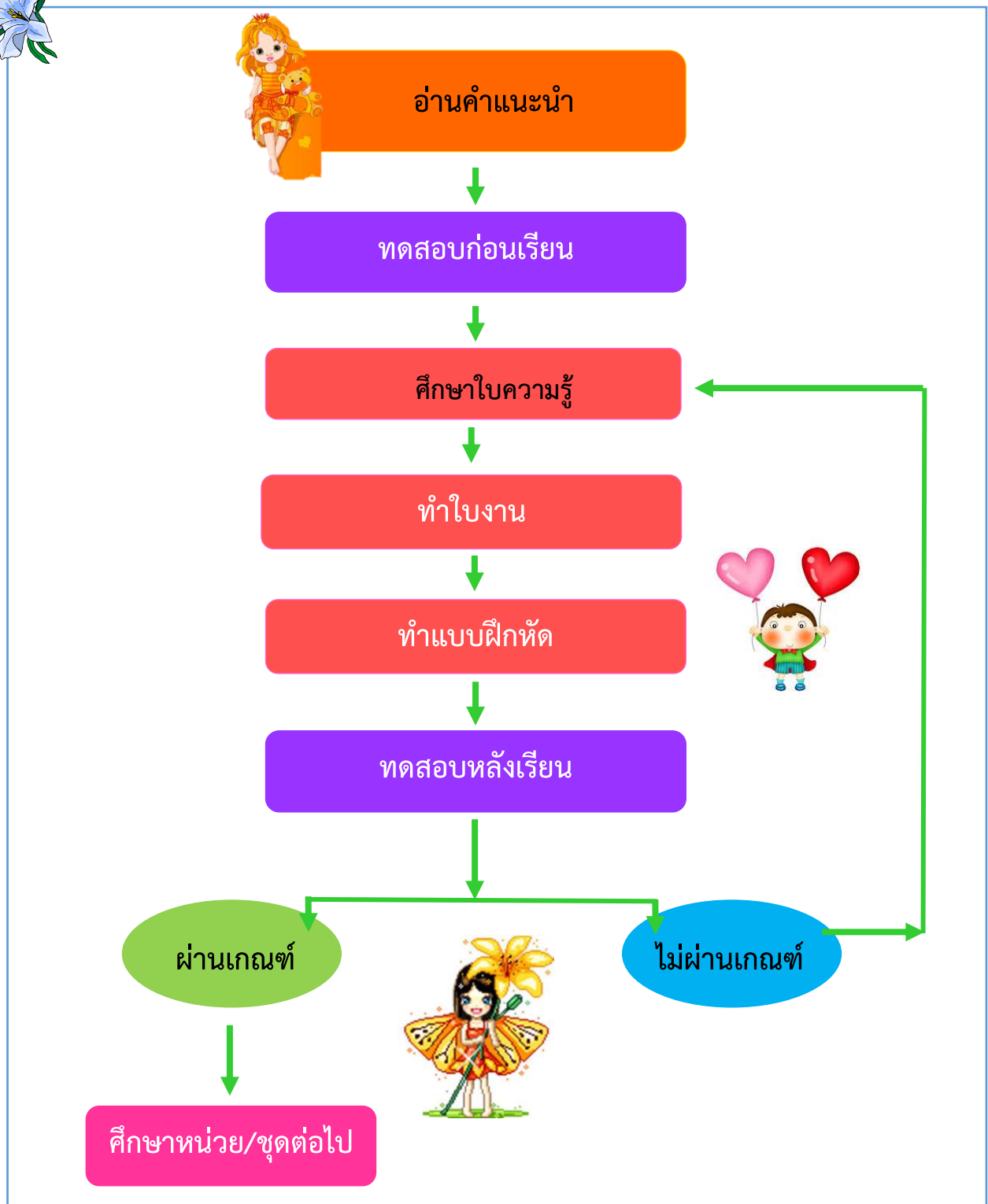
คำชี้แจงการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียน

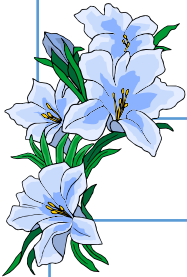
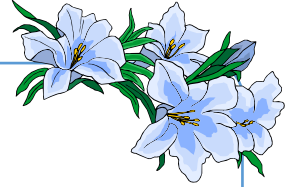
1. อ่านคำชี้แจงสำหรับนักเรียนให้เข้าใจ ก่อนที่จะลงมือศึกษาชุดการสอน
2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
3. ศึกษาชุดการสอนที่ครูจัดเตรียมไว้ด้วยความตั้งใจ โดยปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. เมื่อนักเรียนศึกษาไปความรู้เสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนทำใบงาน
5. หากนักเรียนยังไม่เข้าใจในเนื้อหาใด เรื่องใดก็ให้กลับไปศึกษาอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นก่อนทำใบงานตามครูสั่ง
6. ทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน
7. ในการทำใบงาน แบบฝึกหัด แบบทดสอบต่าง ๆ ขอให้นักเรียนทำด้วยความตั้งใจ และมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ดูเฉลยก่อนทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ

ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชนชาติไทย วัฒนธรรม

ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ

และธำรงความเป็นไทย

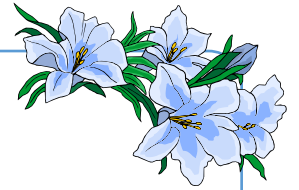
2. ตัวชี้วัด

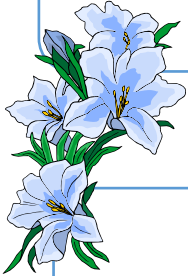
ส 4.3 ม. 4-6/4 : วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทย

และต่างประเทศ ที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย

และประวัติศาสตร์ไทย

สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้

3. สาระสำคัญ

ประเทศไทยมีบุคคลสำคัญที่มีส่วนในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทยทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งช่วยส่งเสริมในการพัฒนาประเทศ ด้านต่าง ๆ ซึ่งในสมัยสุโขทัยมีบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย คือ พ่อขุนผาเมือง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหง พระมหาธรรมราชาที่ 1 หรือ พระยาลิไท

ซึ่งทั้ง 4 ท่านเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทยสมัยสุโขทัย ชาวไทยทุกคนควรศึกษาผลงานและยกย่องท่านและนำไปเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญที่มีต่อประวัติศาสตร์ไทยได้พอสังเขป
2. สนใจศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของบุคคลสำคัญที่มีต่อประวัติศาสตร์ไทย
3. วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญที่มีต่อประวัติศาสตร์ไทยได้

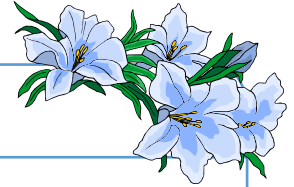
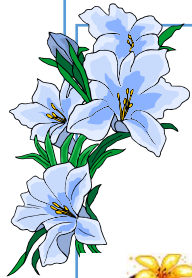

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

แบบทดสอบก่อนเรียน

ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย
สมัยสุโขทัย

คำชี้แจง

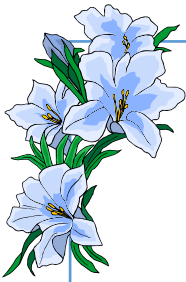
ให้นักเรียนเลือกตอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ (ใช้เวลา 10 นาที)

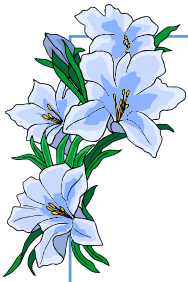
- พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ไต
 - พ.ศ.1825
 - พ.ศ.1826
 - พ.ศ.1827
 - พ.ศ.1828
- ข้อใดเป็นพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพญาลิไท
 - ทำสงครามแผ่ขยายอาณาเขต
 - ส่งเสริมการทำสังคโลก
 - ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา
 - การพัฒนาการคมนาคมขนส่ง
- การปกครองแบบพ่อปกครองลูก มีขึ้นในสมัยใด
 - พ่อขุนบานเมือง
 - พ่อขุนรามคำแหง
 - พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
 - พระมหาธรรมราชาที่ 1
- วรรณกรรมเรื่องไตรภูมิพระร่วง วรรณคดีชิ้นแรกของประเทศไทยผู้ใดเป็นผู้ทรงนิพนธ์
 - พญาลิไท
 - พ่อขุนรามคำแหง
 - พญาลอไทย
 - พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

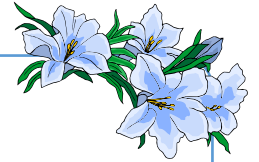
5. ผู้ที่ขับไล่ขอมแล้วสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้น คือใคร
 - ก. พ่อขุนมั่งรายและพ่อขุนผาเมือง
 - ข. พ่อขุนรามคำแหงและพ่อขุนผาเมือง
 - ค. พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบางกลางหาว
 - ง. พ่อขุนบางกลางหาวและพ่อขุนรามคำแหง
6. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ชาติไทยอย่างไร
 - ก. เผยแพร่พระพุทธศาสนา
 - ข. รวมอาณาจักรสุโขทัยเข้าด้วยกัน
 - ค. ส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับผู้อื่น
 - ง. สถาปนากรุงสุโขทัยและตั้งราชวงศ์พระร่วง
7. พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองสูงสุด ในสมัยกษัตริย์พระองค์ใด
 - ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 - ข. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
 - ค. พระยาเลอไท
 - ง. พระมหาธรรมราชาที่ 1
8. พระราชกรณียกิจเรื่องใดของพ่อขุนรามคำแหง ที่แสดงให้เห็นว่าชาติไทยมีอารยธรรมสูง
 - ก. การประดิษฐ์อักษร
 - ข. การอุปถัมภ์หัวเมืองต่าง ๆ
 - ค. การแขวนกระดิ่งไว้ประตูวัง
 - ง. การเป็นองค์พุทธศาสนูปถัมภก
9. พระยาเลอไท ออกผนวชที่วัดใด พ.ศ. ไต
 - ก. วัดศรีชุม
 - ข. วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
 - ค. วัดสุทัศน์เทพวราราม
 - ง. วัดป่ามะม่วง

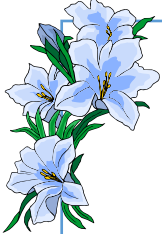
10. ประวัติศาสตร์สุโขทัยส่วนใหญ่ได้จากข้อมูลในข้อใด

- ก. พงศาวดาร
- ข. โบราณวัตถุ
- ค. โบราณสถาน
- ง. หลักศิลาจารึก

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย
สมัยสุโขทัย

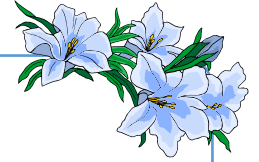
คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกตอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ (ใช้เวลา 10 นาที)

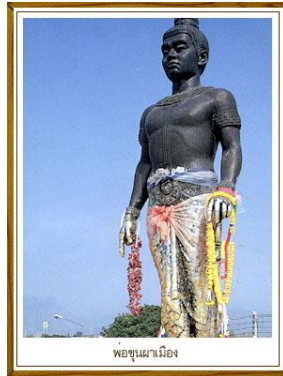
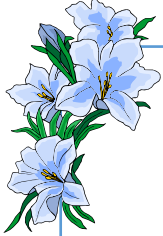
ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
สรุปคะแนน				
คะแนนเต็ม			คะแนนที่ได้	
รวม 10 คะแนน				

ใบความรู้ที่ 1 : พ่อขุนผาเมือง

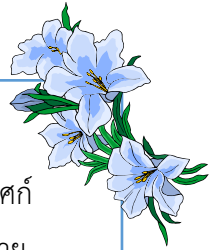

พระราชประวัติ

วีรกษัตริย์ที่สำคัญอีกองค์หนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการกู้แผ่นดินสยามจนสามารถจัดตั้งกรุงสุโขทัยให้เป็นอาณาจักรของคนไทยและมีกษัตริย์ปกครองเป็นปึกแผ่นนั้น คือ **ขุนผาเมืองเจ้าเมืองราด** ผู้เป็นพระราชโอรสของพ่อขุนศรีนาวนำถม กษัตริย์คนแรกของเมืองสุโขทัย เช่นเดียวกับพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ชีวิตในปฐมวัยของผู้นำไทยคนสำคัญผู้นี้ไม่มีกล่าวไว้ในที่ใดทราบจากศิลาจารึกหลักที่ 2 เพียงว่า ท่านเป็นโอรสพ่อขุนศรีนาวนำถม ผู้นำสุโขทัยก่อนราชวงศ์พระร่วง ได้เป็นเจ้าเมืองราดและคงจะอยู่ในฐานะรัชทายาทของเมืองสุโขทัย จึงได้อภิเษกกับเจ้าหญิงแห่งอาณาจักรขอม ชื่อนางสีชมหาเทวี ได้รับมอบพระขรรค์ไชยศรี และนามศรีอินทราทิตย์จากกษัตริย์ขอม

พ่อขุนผาเมือง เป็นเผ่าไทย (ตามสำเนียงที่พูดเสียงคล้ายไทยใหญ่ หรือไทยล้านนาโบราณ) ตัวท่านอพยพมาจาก **เวียงสีทวง** (เวียงสีทวงเป็นเวียงเก่าในเขตอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย) บิดาของท่านชื่อ **พะมะ** (สันนิษฐานว่าเป็น **ท้าวพรหมมหาราช** หรือ **พ่อขุนศรีนาวนำถม** ที่จารึกในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง บิดาของท่านรบเก่งมาก เพราะสมัยนั้นมีแต่รบกัน

เพื่อมิให้อัทธิพลอำนาจขอมเข้มแข็งกดขี่ บิดาของท่านมีของสำคัญเป็นอาวุธคู่มือ คือ นาคบงบาศก์ ที่ได้มาจากพวกพญานาค) บิดาของท่านพยายามตั้งตนเป็นใหญ่ รวบรวมเผ่าไทยที่กระจัดกระจาย จนสร้างเวียงไชยনারายณ์ ถูกอัทธิพลขอมรุกราน

จนไม่สามารถรักษาเวียงไชยনারายณ์ไว้ได้ จึงอพยพลงมาตั้งเวียงสีทวง ปู่ของท่านชื่อ **สะหม่า** (สันนิษฐานว่าเป็น **พระเจ้าพังคราช**) รบไม่เก่ง รบแพ้ขอมอยู่เรื่อย ๆ

พ่อขุนผาเมือง ยังมีเหลืออีกสองพระองค์ คือ พระนางปัทมาดี พระองค์ที่สอง คือ พระนางปทุมดี ซึ่งทั้งสองพระองค์นี้เป็นพระขนิษฐาของพ่อขุนบางกลางหาว เจ้าเมืองบางยาง

ภาพที่ 1 : อนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา : http://storyofsiam.blogspot.com/p/blog-page_7492.html

(วันที่สืบค้นข้อมูล 14 พฤษภาคม 2559)

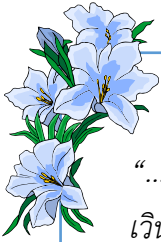
พระราชกรณียกิจ

พ่อขุนผาเมือง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดผู้หนึ่งในการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย เจ้าชายผู้นี้ เป็นผู้พิชิตศึกที่สุโขทัยรบชนะ **ขอมสลาดโขลญลำพง** และยึดเมืองไว้ได้ก่อนที่พ่อขุนบางกลางหาว จะนำทัพผ่านศรีสัชนาลัยมาถึงสุโขทัย โดยแท้จริงแล้วเมืองสุโขทัยขณะนั้นเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของพ่อขุนผาเมือง แต่เกิดเหตุการณ์ไม่ปกติและต้องร่วมมือกับสหาย คือ **พ่อขุนบางกลางหาว** เข้าปราบปรามแล้ว แทนจะใช้สิทธินั้นเข้าครอบครองสุโขทัย ก็กลับยกให้สหายพร้อมอภิเษก และมอบนาม **ศรีอินทราทิตย์** ให้ด้วย ดังความในศิลาจารึกหลักที่ 2 ตอนหนึ่งกล่าวว่า

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

“...พ่อขุนผาเมือง...ขอมสลาดโกลนูลำพอง...พายพอง พ่อขุนผาเมืองจึงยังเมืองสุโขทัยเข้าได้
เวินเมืองแก่พ่อขุนบางกลางหาว พ่อขุนบางกลางหาวมีผู้เข้าเพื่อเกรงแก่มิตรสหาย พ่อขุนผาเมือง
จึงเอาพลออก พ่อขุนบางกลางหาวจึงเข้าเมืองพ่อขุนผาเมืองอภิเษกพ่อขุนบางกลางหาวเจ้าเมืองสุโขทัย
ให้ทั้งซัดนแก่พระสหาย เรียกชื่อ **ศรีอินทราทิตย์** นามเดิม **กมรเตงอัญญาเมือง** เมื่อก่อนผีฟ้า
เจ้าเมืองศรีโสธรปุระ ให้ลูกสาวชื่อนางสิงขรมาหาเทวีกับขันไชยศรี ให้นามเกียรติแก่พ่อขุนผาเมือง
เทียมพ่อขุนบางกลางหาวได้เชื้อศรีอินทราบดีนทราทิตย์ เพื่อพ่อขุนผาเมืองเอาซัดนให้แก่
พระสหาย...”

ที่มา : http://www.sukhothai.go.th/history/hist_06.htm

(วันที่สืบค้นข้อมูล 14 พฤษภาคม 2559)

เมื่อทำการอภิเษกมอบนามให้เมืองแก่พระสหายแล้ว พ่อขุนผาเมืองก็จะอยู่ช่วยราชการ
ที่สุโขทัย อยู่จนสถานการณ์เข้าสู่ปกติแล้ว จึงเดินทางกลับเมืองรัต เมื่อพ่อขุนผาเมืองเสด็จกลับ
เมืองรัต ก็พบว่า เมืองรัตถูกไฟเผาไหม้เป็นจุนไปหมดแล้ว ด้วยฝีมือพระนางสิงขรมาหาเทวี
ที่น้อยพระทัยพระสวามีไปเข้าข้างฝ่ายไทยด้วยกัน ไม่สนใจศกดิ์อิศราฐานที่พระราชาบิดาภักษัตริย์ยอม
ประทานให้ เผาเมืองรัตแล้วตำนานว่าพระนางสิงขรมาหาเทวีก่กระโดดน้ำฆ่าตัวตาย ขณะที่
พ่อขุนผาเมืองก็เศร้าสลดพระทัย ทรงนำพระนางเนาวรงค์เทวี มเหสีฝ่ายไทย เสด็จออกจากเมืองรัต
หายไปตามภาคเหนือ และไม่มีใครได้ข่าวคราวพ่อขุนผาเมืองอีก

สิ่งที่สามารถใช้เป็นหลักฐาน ที่ได้รับการยอมรับจากนักประวัติศาสตร์ใช้อ้างอิงได้
นอกเหนือไปจากตำนานและเรื่องเล่าต่าง ๆ ที่กล่าวถึงพ่อขุนผาเมืองในปัจจุบัน มีเพียงศิลาจารึก
สุโขทัยหลักที่ 2 เพียงชิ้นเดียว

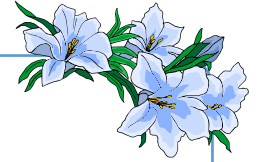

ภาพที่ 2 : มณฑปวัดศรีชุม สุโขทัย

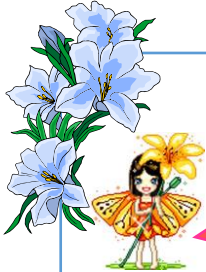
สถานที่ค้นพบหลักศิลาจารึก หลักที่ 2

ที่มา : http://storyofsiam.blogspot.com/p/blog-page_7492.html

(วันที่สืบค้นข้อมูล 14 พฤษภาคม 2559)

ใบงานที่ 1 : แผนผังความคิด “พ่อขุนผาเมือง”

คำชี้แจง

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยให้แต่ละเพศและใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่ม การนับหมายเลข 1-6 นักเรียนคนใดนับ 1 ให้อยู่กลุ่มที่ 1 นับ 2 ให้อยู่กลุ่มที่ 2 นับ 3 ให้อยู่กลุ่มที่ 3 นับ 4 ให้อยู่กลุ่มที่ 4 นับ 5 ให้อยู่กลุ่มที่ 5 และนับ 6 ให้อยู่กลุ่มที่ 6
2. นักเรียนร่วมกันตั้งชื่อกลุ่มและเลือกประธาน รองประธาน และเลขานุการกลุ่ม
3. นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ 1 : พ่อขุนผาเมือง
4. นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน เรื่อง พ่อขุนผาเมือง ลงในแผนผังความคิด (Concept Map)
5. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ชื่อกลุ่ม.....

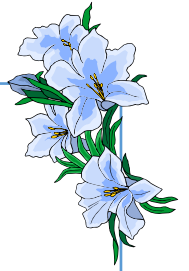
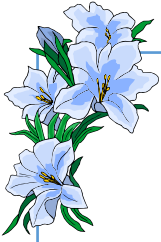
ประธานกลุ่ม.....

เลขานุการกลุ่ม.....

สมาชิกในกลุ่ม

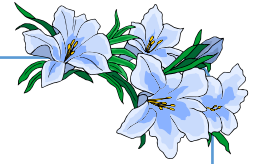
1.
2.
3.
4.

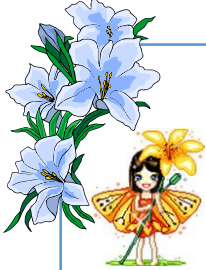

พ่อขุนผาเมือง

แบบฝึกหัดที่ 1 : พ่อขุนผาเมือง

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ชื่อเดิมของ พ่อขุนผาเมือง มีชื่อว่าอย่างไร

.....
.....
.....

2. บิดาของ พ่อขุนผาเมือง คือใคร

.....
.....
.....

3. พระราชนิพนธ์ที่สำคัญของพ่อขุนผาเมือง คืออะไร

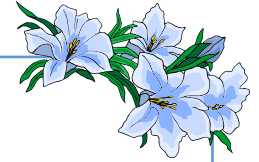
.....
.....
.....

4. มเหสีของพ่อขุนผาเมือง คือใคร มีพระนามว่าอย่างไร และมีความสำคัญอย่างไร

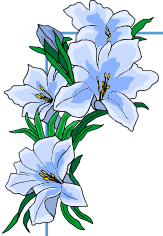
.....
.....
.....

5. สิ่งที่สามารถใช้เป็นหลักฐาน ที่ได้รับการยอมรับจากนักประวัติศาสตร์ใช้อ้างอิงเกี่ยวกับพ่อขุนผาเมือง คืออะไร

.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ที่ 2 : พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

พระราชประวัติ

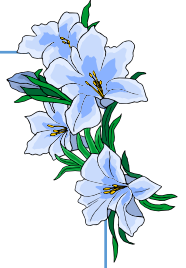
พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เป็นปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรสุโขทัยหรือราชวงศ์พระร่วง พระนามเดิมคือ ขุนบางกลางหาว (ชื่อ “ร่วง” ในศิंहินคินทานว่า รณรงโค แปลว่า พระร่วง นักรบ) เจ้าเมืองบางยาง (เมืองนครไทย) ได้ร่วมกับขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด ทำการยึดอำนาจขอม และครองราชย์ในปี พ.ศ. 1762

เรื่องศักราชการยึดอำนาจจากขอม และการขึ้นครองราชย์นั้นสรุปไม่ได้ มีบางแห่ง (ศจ.ดร.ประเสริฐ ญ นคร) สรุปว่าครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. 1762-1781 (19 ปี) บางแห่งว่าครองราชย์ราว พ.ศ. 1762 บางแห่งว่าพระองค์ทรงตั้งอาณาจักรสยามที่เมืองสุโขทัย ทำการขับไล่ขอม เมื่อ พ.ศ. 1762 บางแห่งระบุว่าปีครองราชย์ประมาณ พ.ศ. 1800 ทำให้เกิดปัญหาเวลาการครองราชย์ของขุนบานเมืองต่อไป

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มีมเหสีพระนามว่า “นางเสือง” (เป็นพระธิดาของพ่อขุนศรีนาวนำถม) ทรงมีพระโอรสธิดารวม 5 องค์ เป็นโอรส 3 องค์ ธิดา 2 องค์ โอรสองค์ใหญ่ไม่ปรากฏพระนาม

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

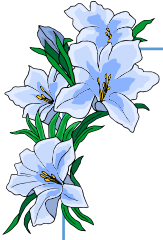

ด้วยสิ้นพระชนม์เสียตั้งแต่ยังเยาว์วัย องค์ที่สอง คือ บานเมืองหรือปาลราช องค์ที่สามเดิมไม่มีพระนาม แต่พอไปชนช้างชนะขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด (เมืองตาก) มีความชอบจึงประทานชื่อ (หรือชื่อตามยศศักดิ์) ว่า **พระรามคำแหง** ในหนังสืออื่น เรียก **รามราช** ส่วนธิดาอีก 2 คน ไม่ปรากฏนาม

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เมื่อครั้งยังเป็นพ่อขุนบางกลางหาวได้ร่วมกับพ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด แห่งราชวงศ์ศรีนาวนำถม รวมกำลังพลกันกระทำรัฐประหาร ขอมสบาดโขลญลำพง โดยพ่อขุนบางกลางหาวตีเมืองศรีสัชนาลัยและเมืองบางขลังได้ และยกทั้งสองเมืองให้พ่อขุนผาเมือง ส่วนพ่อขุนผาเมืองตีเมืองสุโขทัยได้ ก็ได้มอบเมืองสุโขทัยให้พ่อขุนบางกลางหาวการเข้ามารองรับสุโขทัยของพระองค์ ส่งผลให้ราชวงศ์พระร่วงเข้ามามีอิทธิพลในเขตนครสุโขทัยเพิ่มมากขึ้น และได้แผ่ขยายดินแดนกว้างขวางมากออกไป แต่เขตแดนเมืองสรวงสองแคว ก็ยังคงเป็นฐานกำลังของราชวงศ์ศรีนาวนำถมอยู่

การขึ้นครองเมืองสุโขทัยของ **พ่อขุนศรีอินทราทิตย์** (ขุนบางกลางหาว) นั้น แม้สามารถขับไล่ขอมสบาดโขลญลำพงออกไปจากเขตเมืองได้ ก็ยังทำให้พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ รู้สึกกังวลต่อฐานอำนาจเดิมที่ **พ่อขุนศรีนาวนำถม** มีอยู่แต่เดิม (ไม่ค่อยจะมั่นคง) แม้ขุนผาเมืองจะไม่ครองเมืองสุโขทัยแทนพระบิดา หรือเห็นว่า **นางเสือง** เป็นมเหสีของขุนบางกลางหาวอยู่แล้วก็ตาม พ่อขุนผาเมืองก็ยังระแวงว่ากำลังจากอาณาจักรขอมนั้นจะยกเข้ามาทำสงครามชิงเมืองคืน ขุนผาเมืองจึงกลับไปครองเมืองราดเพื่อให้มเหสี คือ **นางสีชมหาเทวี** ซึ่งเป็นพระธิดาภคินีขอมนั้น เป็นผู้เชื่อมไมตรีกับพระบิดา คือ พระเจ้าเจ้าสุริยวรมันที่ 7 ดังนั้น ขุนผาเมืองจึงให้ขุนบางกลางหาวรับเอาพระนาม “**ศรีบดินทรอินทราทิตย์**” (กมรเตงอัญศรีอินทราบดีนทราทิตย์) ซึ่งได้นำมาใช้เป็นพระนาม ภายหลังได้กลายเป็น **ศรีอินทราทิตย์** และ **พระขรรค์ชัยศรี** จาก **ขุนผาเมือง** มาใช้เป็นการป้องกันเมืองและสร้างความเป็นไมตรีต่ออาณาจักรขอมไว้ก่อน

ภาพที่ 3 : พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
ที่มา : <https://www.phitsanulokhotnews.com/2017/11/02/110965>
(วันที่สืบค้นข้อมูล 14 พฤษภาคม 2559)

ในกลางรัชสมัย **ขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด** ก็แสดงท่าทีจะชิงเมืองโดยยกทัพเข้าจะตีเอาเมืองตาก กำลังของขุนสามชน เมืองฉอด ที่ยกทัพมาครั้งนี้เข้าใจว่าน่าจะมีกำลังของขอม สบาตโขลยล้าพง ที่พ่ายหนีไปส่วนหนึ่งนั้นสมทบเข้ามาด้วย ดังนั้น **พ่อขุนศรีอินทราทิตย์** จึงยกทัพออกจากเมืองสุโขทัยพร้อมกับ **โอรสคนเล็ก (นามว่าพระรามราช)** ซึ่งมีอายุ 19 พรรษา การสู้รบนั้นได้มีการทำยุทธหัตถีกันระหว่าง ขุนศรีอินทราทิตย์ กับ ขุนสามชน และโอรสองค์เล็ก (พระรามราช) โอรสองค์นี้ได้เข้าชนช้างช่วยพระบิดาจนมีชัยชนะขุนสามชน ด้วยความกล้าหาญของโอรสองค์นี้ จึงได้รับการเฉลิมพระนามว่า **รามคำแหง** หรือ **รามคำแหง**

ระยะแรกนั้นเมืองสุโขทัยได้ทำการขยายอาณาเขตด้วยการทำสงครามกับเมืองต่าง ๆ ที่ไม่ยอมเป็นไมตรี เนื่องจากเมืองสุโขทัยนั้นเปลี่ยนราชวงศ์ใหม่ ไม่ใช่เชื้อสายราชวงศ์ของขุนศรีนาวนำถม ผู้ครองเมืองเดิม ขณะนั้นบรรดาเมืองต่าง ๆ ส่วนใหญ่นิยมที่จะนับถือราชวงศ์ศรีนาวนำถมอยู่ จึงทำให้เมืองนั้น ไม่ยอมอ่อนน้อมยอมขึ้นด้วย จนพ่อขุนต้องออกทำการปราบปรามเมืองต่าง ๆ ในที่สุดเมืองเหล่านั้นก็ยอมอ่อนน้อม

เมืองสุโขทัยก็สามารถขยายเขตของอาณาจักรได้กว้างขวาง ทำให้เมืองสุโขทัยสามารถวางรากฐานอาณาจักรมั่นคง และสามารถรวบรวมชนชาติไทยเป็นหนึ่งเดียวกันได้โดยเฉพาะเชื้อพระวงศ์ของขุนศรีนาวนำถมนั้น ได้อยู่รับราชการกับพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ด้วย คือ พระยาคำแหงพระราม เป็นพระอนุชาของขุนผาเมือง ซึ่งมีพระโอรส คือ ขุนศรีสัชนา ภายหลังได้ออกบวชในพุทธศาสนาลังกาวงศ์ และได้เป็นสังฆราชเมืองสุโขทัย

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ สวรรคตปีใดนั้นไม่มีหลักฐาน บางแห่งว่าพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ สวรรคตราว ปี พ.ศ. 1822 ขุนบานเมืองหรือพญาปาลราชโอรสองค์ที่สองได้ครองเมืองสุโขทัยต่อมา

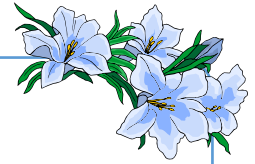
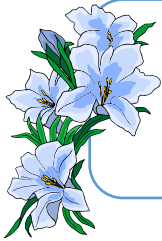
ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

ในยุคประวัติศาสตร์ชาตินิยม มีคติหนึ่งที่เชื่อกันว่า พระองค์ทรงเป็นผู้นำชนชาติไทย ต่อสู้กับ อิทธิพลขอมในสุพรรณภูมิ ทรงได้ชัยชนะและประกาศอิสรภาพตั้งราชอาณาจักรสุโขทัยขึ้น และทรงเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชอาณาจักรไทย แต่ภายหลัง คติดังกล่าวได้รับการพิสูจน์แล้วว่าไม่จริง เพราะพระองค์ไม่ได้เป็นปฐมกษัตริย์ อีกทั้งยังมี พ่อขุนศรีนาวนำถม ครองสุโขทัยอยู่ก่อนแล้ว

ภาพที่ 4 : พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
ที่มา : <https://www.phitsanulokhotnews.com/2017/11/02/110965>
(วันที่สืบค้นข้อมูล 14 พฤษภาคม 2559)

ใบงานที่ 2 : แผนผังความคิด “พ่อขุนศรีอินทราทิตย์”

คำชี้แจง

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยให้แต่ละเพศและใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่ม การนับหมายเลข 1-6 นักเรียนคนใดนับ 1 ให้อยู่กลุ่มที่ 1 นับ 2 ให้อยู่กลุ่มที่ 2 นับ 3 ให้อยู่กลุ่มที่ 3 นับ 4 ให้อยู่กลุ่มที่ 4 นับ 5 ให้อยู่กลุ่มที่ 5 และนับ 6 ให้อยู่กลุ่มที่ 6
2. นักเรียนร่วมกันตั้งชื่อกลุ่มและเลือกประธาน รองประธาน และเลขานุการกลุ่ม
3. นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ 2 : พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
4. นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน เรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ลงในแผนผังความคิด (Concept Map)
5. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ชื่อกลุ่ม.....

ประธานกลุ่ม.....

เลขานุการกลุ่ม.....

สมาชิกในกลุ่ม

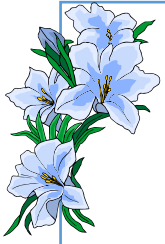
1.

2.

3.

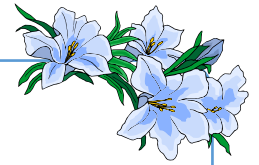
4.

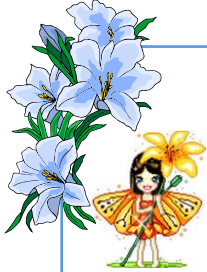

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

แบบฝึกหัดที่ 2 : พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. พระนามเดิมของ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มีพระนามว่าอย่างไร

.....
.....
.....

2. บิดาของ พ่อขุนผาเมือง คือใคร

.....
.....
.....

3. พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพ่อขุนผาเมือง คืออะไร

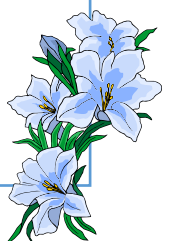
.....
.....
.....

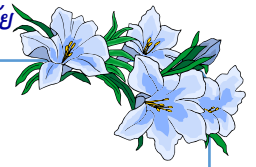
4. มเหสีของพ่อขุนผาเมือง คือใคร มีพระนามว่าอย่างไร

.....
.....
.....

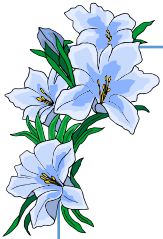
5. สิ่งที่สามารถใช้เป็นหลักฐาน ที่ได้รับการยอมรับจากนักประวัติศาสตร์ใช้อ้างอิงเกี่ยวกับพ่อขุนผาเมือง คืออะไร

.....
.....
.....

ใบความรู้ที่ 3 : พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พระราชประวัติ

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงเป็นพระราชโอรสของ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ กับ พระนางเสือง ทรงมีพระนามเดิมว่า ราม พระองค์ทรงขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ พระองค์ที่ 3 ของอาณาจักรสุโขทัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 1822 ต่อจากพ่อขุนบานเมือง ซึ่งเป็นพระเชษฐา (พี่ชาย)

วีรกรรมสำคัญ

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงเป็นกษัตริย์นักรบที่มีพระปรีชาสามารถในด้านการทำศึกสงครามตั้งแต่ยังไม่ได้ครองราชย์ ดังจะเห็นได้จากเมื่อพระองค์มีพระชนมายุ 19 พรรษา พระองค์ได้เสด็จตามพระราชบิดาไปทำสงครามแย่งชิงเมืองตากกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด และรบชนะขุนสามชน พระบิดาจึงเฉลิมพระนามให้ว่า รามคำแหง หรือ รามคำแหง

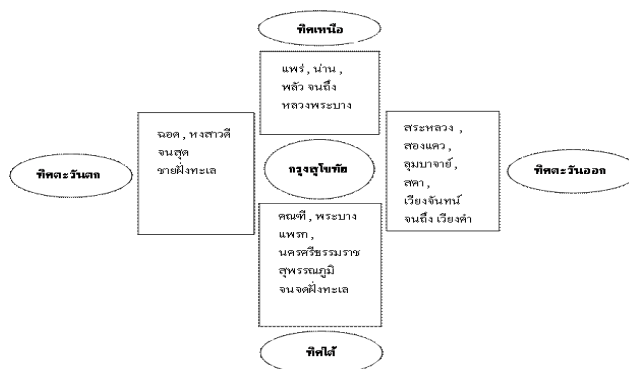
พระราชกรณียกิจ

อาณาจักรสุโขทัยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก เนื่องมาจากพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ ของพระองค์ ดังนี้

1. ด้านการเมืองการปกครอง พระองค์ทรงใช้รูปแบบการปกครองแบบ พ่อปกครองลูก กล่าวคือ พระองค์ทรงดูแลเอาใจใส่ในทุกข์สุขของราษฎรเหมือนพระองค์เป็นพ่อ ส่วนราษฎรหรือไพร่ฟ้าคือลูก เมื่อราษฎรมีเรื่องเดือดร้อนก็ให้มาสั่งกระดิ่งที่หน้าประตูวัง แล้วพระองค์ก็จะเสด็จออกมารับฟังเรื่องราว เพื่อทรงตัดสินปัญหาด้วยพระองค์เอง

นอกจากนี้ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงทำสงครามขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวางมากกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใดในสมัยสุโขทัย

ภาพที่ 5 : เขตแดนของสุโขทัย

ที่มา : เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. ประวัติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.

โปรดให้แขวนกระดิ่งไว้ที่ประตูพระราชวัง พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับราษฎรอย่างใกล้ชิดดุจดังพ่อปกครองลูก ราษฎรคนใดมีเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจหรือมีทุกข์ร้อนก็สามารถสั่งกระดิ่งที่พ่อขุนรามคำแหงโปรดฯ ให้แขวนไว้ที่หน้าประตูพระราชวัง พระองค์ก็จะเสด็จออกมารับฟังเรื่องราวทุกข์ ตัดสินปัญหา และคดีความด้วยความเป็นธรรม

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

ภาพที่ 6 : กระดิ่งร้องทุกข์ในสมัยพ่อขุนรามคำแหง

ที่มา : เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. ประวัติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.

2. ด้านเศรษฐกิจ พระองค์ทรงโปรดให้สร้างทำนบกักเก็บน้ำที่เรียกว่า ทำนบพระร่วง หรือ สรีดถงค์ เพื่อใช้กักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง นอกจากนี้ พระองค์ทรงให้เสรีภาพแก่ประชาชน ในการค้าขายได้อย่างมีอิสระเสรี ไม่มีการเก็บภาษีผ่านด่านจากการาษฎรที่เรียกว่า จังกอบ ทำให้ การค้าขายขยายออกไปอย่างกว้างขวาง และทรงโปรดให้สร้างเตาเผา เครื่องสังคโลก เป็นจำนวนมาก เพื่อผลิตสินค้าออกไปขายยังดินแดนใกล้เคียง

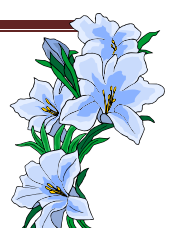

ภาพที่ 7 : ทำนบพระร่วง หรือเขื่อนสรีดถงค์ เป็นเขื่อนดินกั้นน้ำระหว่างเขาพระบาทใหญ่

และเขากัวอ้ายในสมัยโบราณ เมืองสุโขทัยใช้น้ำจากเขื่อนนี้

ที่มา : เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. ประวัติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

ภาพที่ 8 : เตาเผาเครื่องสังคโลก

ที่มา : เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. ประวัติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.

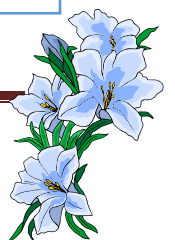
3. ด้านศิลปวัฒนธรรม พระองค์ทรงประดิษฐ์ตัวอักษรไทย ที่เรียกว่า ลายสือไทย และได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับจนถึงอักษรไทยในปัจจุบัน ทำให้คนไทยมีอักษรไทยใช้มาจนถึงทุกวันนี้ โดยโปรดให้จารึกเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ สมัยสุโขทัยลงบนศิลา เมื่อ พ.ศ. 1826 เรียกว่า ศิลาจารึกหลักที่ 1

ภาพที่ 9 : หลักศิลาจารึก

ที่มา : เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. ประวัติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงเป็นผู้นำในการสร้างศรัทธาให้ประชาชนเลื่อมใส

ในพระพุทธศาสนา พระองค์ทรงนิมนต์พระสงฆ์ในภิกขุสงฆ์ ลัทธิลังกาวงศ์ จากเมืองนครศรีธรรมราช ที่กลับมาจากลังกา มาเผยแผ่คำสอนทางพระพุทธศาสนาแก่ราษฎร ซึ่งทำให้ชาวสุโขทัย เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา และแสดงออกมาในรูปแบบศิลปกรรมด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างพระพุทธรูป วัด เจดีย์ เป็นต้น ทำให้พระพุทธศาสนาวางรากฐานมั่นคงในอาณาจักรสุโขทัย จนกระทั่งกลายเป็นศาสนาประจำชาติไทยมาจนถึงปัจจุบัน

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงสร้างพระแท่น **มนังคศิลาอาสน์** ไว้ที่กลางดงตาล ภายในเขตกำแพงเมืองสุโขทัย ในวันธรรมดาพระองค์จะขึ้นประทับ เพื่อออกว่าราชการและในวันธรรมสวนะ (วันพระ) จะนิมนต์พระสงฆ์ผู้มีความรู้ธรรมะแตกฉาน เพื่อแสดงพระธรรมเทศนาแก่ราษฎร

ภาพที่ 10 : พระแท่นมนังคศิลาอาสน์

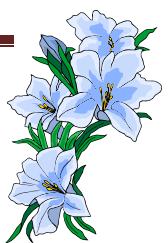
ที่มา : <http://www.lib.ru.ac.th/pkimages/manungsila.jpg>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2559)

4. ด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

4.1 ลังกา ส่วนใหญ่เป็นไปในทางพระพุทธศาสนา โดยลัทธิลังกาวงศ์มาถือปฏิบัติ หลังจากได้ส่งทูตไปพร้อมกับทูตของนครศรีธรรมราชเพื่อขอพระพุทธรูปจากลังกา มาสักการบูชาที่สุโขทัย

4.2 มอญ อาณาจักรสุโขทัยได้หัวเมืองมอญมาเป็นเมืองขึ้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจของสุโขทัยก้าวหน้าขึ้น เพราะมีเมืองท่าสำหรับค้าขายกับต่างประเทศเพิ่มขึ้น ทำให้การค้าเจริญก้าวหน้า เพราะเส้นทางออกสู่ทะเลค้าขายด้านหัวเมืองมอญ โดยมะกะโทมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับพ่อขุนรามคำแหงเมื่อครั้งเป็นพ่อค้าเร่เคยเดินทางเข้ามาค้าขายที่สุโขทัย ต่อมาได้เป็นราชบุตรเขยของพ่อขุนรามคำแหง และได้เปิดเส้นทางการค้าระหว่างสุโขทัยกับต่างประเทศโดยใช้หัวเมืองชายฝั่งทะเล มอญ เป็นเส้นทางการค้า

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

4.3 จีน ส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์ด้านการค้า ในระบบจิ้มก้องสมัยพระเจ้าหงวนสีโจ้ว ฮ้องเต้ (กุบไลข่าน) แห่งราชวงศ์หยวน ได้ดำเนินนโยบายส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีและส่งเครื่องราชบรรณาการให้แก่จีน โดยความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับจีน จีนเป็นฝ่ายเริ่มต้นส่งคณะทูตเข้ามาคณะแรกในปี พ.ศ. 1825 แต่คณะทูตชุดนี้ยังไม่ได้มาถึงอาณาจักรสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหง ทรงตัดสินพระทัยส่งราชทูตพร้อมเครื่องราชบรรณาการไปถวายแก่พระเจ้าหงวนสีโจ้ว เพื่อเป็นการกระชับมิตรให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นไป ได้แลกเปลี่ยนคณะทูตกันอีกหลายครั้ง นอกจากนั้น อาณาจักรสุโขทัย ยังรับประโยชน์จากจีนโดยการรับวิทยาการเรื่องเทคนิคการทำเครื่องปั้นดินเผาแบบใหม่ คือ **การทำเครื่องสังคโลก** ที่มีคุณภาพสามารถเป็นสินค้าส่งออก นำรายได้มาสู่อาณาจักรสุโขทัยเป็นจำนวนมาก

4.4 เมืองนครศรีธรรมราช ทรงนำพระพุทธรูปศานานิภายเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์จากเมืองนครศรีธรรมราชมาประดิษฐานที่กรุงสุโขทัย

4.5 อาณาจักรล้านนา อาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรล้านนา มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันตลอดมา โดยในสมัย **พ่อขุนรามคำแหง** อาณาจักรล้านนามีบุคคลสำคัญ คือ **พญามังราย** (เจ้าเมืองเชียงใหม่) และ **พญางำเมือง** เจ้าเมืองพะเยา ทั้งสามพระองค์ทรงเป็นสหายสนิทกัน และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เมื่อครั้งพญามังรายสร้างราชธานีใหม่ มีชื่อว่า **นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่** ทั้งพ่อขุนรามคำแหงและพญางำเมืองได้ให้ความช่วยเหลือในการเลือกชัยภูมิ

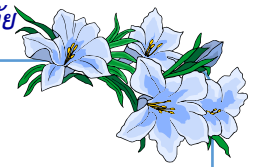
ภาพที่ 11 : พระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์ (พญางำเมือง พญามังราย และพ่อขุนรามคำแหงมหาราช)

หน้าศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ (หลังเดิม)

แสดงเหตุการณ์ตอนที่สามกษัตริย์ปรึกษากันเรื่องการสร้างเมืองใหม่

ที่มา : <http://www.thaimtb.com/webboard/184/92292-37.jpg>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2559)

ใบงานที่ 3 : แผนผังความคิด “พ่อขุนรามคำแหง”

คำชี้แจง

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยให้แต่ละเพศและใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มการนับหมายเลข 1-6 นักเรียนคนใดนับ 1 ให้อยู่กลุ่มที่ 1 นับ 2 ให้อยู่กลุ่มที่ 2 นับ 3 ให้อยู่กลุ่มที่ 3 นับ 4 ให้อยู่กลุ่มที่ 4 นับ 5 ให้อยู่กลุ่มที่ 5 และนับ 6 ให้อยู่กลุ่มที่ 6
2. นักเรียนร่วมกันตั้งชื่อกลุ่มและเลือกประธาน รองประธาน และเลขานุการกลุ่ม
3. นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ 3 : พ่อขุนรามคำแหง
4. นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน เรื่อง พ่อขุนรามคำแหง ลงในแผนผังความคิด (Concept Map)
5. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

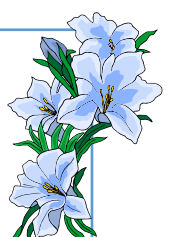
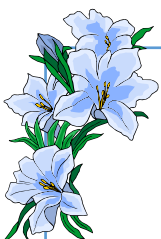
ชื่อกลุ่ม.....

ประธานกลุ่ม.....

เลขานุการกลุ่ม.....

สมาชิกในกลุ่ม

1.
2.
3.
4.

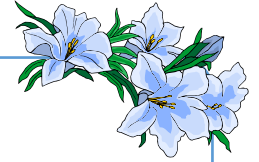

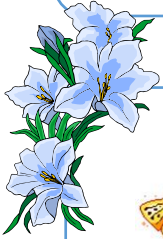
ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

พ่อขุนรามคำแหง

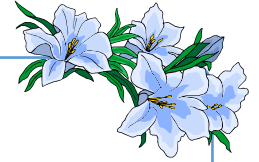
แบบฝึกหัดที่ 3 : พ่อขุนรามคำแหง

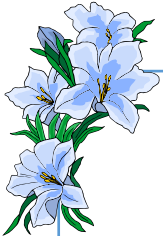
คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงอธิบาย พระราชประวัติของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช มาพอสังเขป
.....
.....
.....
2. วีรกรรมสำคัญของ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช คือใคร
.....
.....
.....
3. พระราชกรณียกิจด้านการเมืองการปกครอง พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงใช้รูปแบบการปกครองรูปแบบใด จงอธิบายมาพอสังเขป
.....
.....
.....
4. พระราชกรณียกิจด้านเศรษฐกิจ ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นเช่นไร
.....
.....
.....
5. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงมีส่วนสำคัญอย่างไรเกี่ยวกับตัวอักษรที่ใช้กันมาทุกวันนี้
.....
.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ที่ 4 : พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาเลิไทย)

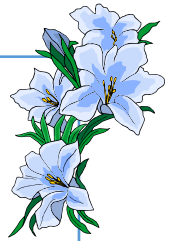
พระราชประวัติ

พระยาเลิไทย หรือ **พระบาทสมเด็จพระอัญศรีสุริยพงศ์รามมหาราชาริราช** เป็นกษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งอาณาจักรสุโขทัย เป็นพระโอรสพระยาเลิไทยและพระราชชนัดดาของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ขึ้นครองราชย์ต่อจาก **พระยาจ๋วนำถม** เดิมทรงปกครองเมืองศรีสัชนาลัยในฐานะองค์อุปราช หรือรัชทายาทเมืองสุโขทัย เมื่อปี พ.ศ. 1882

เมื่อ **พระยาเลิไทย** เสด็จสวรรคตใน พ.ศ. 1884 พระยาจ๋วนำถม ได้ขึ้นครองราชย์ จนเสด็จสวรรคต ในพ.ศ. 1890 **พระยาเลิไทย** ใช้กำลังทหารเข้ามายึดอำนาจ เพราะที่สุโขทัย เกิดการกบฏการ สืบราชบัลลังก์ไม่เป็นไปตามครรลองครองธรรม **พระยาเลิไทย** ยกทัพมาแย่งชิงราชสมบัติได้และขึ้นครองราชย์ใน พ.ศ. 1890 ทรงพระนามว่า **พระศรีสุริยพงศ์รามมหาราชาริราช** ในศิลาจารึกมักเรียกพระนามเดิมว่า "**พระยาเลิไทย**" หรือเรียกย่อว่า **พระมหาธรรมราชาที่ 1**

เมื่อ **พระมหาธรรมราชาที่ 1** (พระยาเลิไทย) เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 **พระเจ้าอู่ทอง** ได้ส่งกองทัพจากศรีอยุธยา มาโจมตีและยึดเมืองพิษณุโลก (สองแคว) ไว้ได้ทำให้

อาณาจักรสุโขทัยเกิดความไม่มั่นคงและไม่ปลอดภัย เพราะเมืองพิษณุโลกอยู่ใกล้กับสุโขทัยมาก ดังนั้น พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาลิไท) จึงทรงส่งคณะราชทูตไปขอเจริญพระราชไมตรีกับ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) และได้ขอเมืองพิษณุโลกคืนจากสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ซึ่งก็ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ หลังจากนั้นพระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาลิไท) ก็ทรงเสด็จไปประทับอยู่ ณ เมืองพิษณุโลก เป็นเวลา 7 ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 1905-1912 เพื่อป้องกันมิให้ทางกรุงศรีอยุธยาส่งกองทัพไปรุกรานกรุงสุโขทัยและทรงมอบให้ พระชนิษฐาองค์หนึ่งของพระองค์ปกครองกรุงสุโขทัยแทน

ภาพที่ 12 : อนุสาวรีย์พญาลิไท พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาลิไท)
บ้านหนองช้าง อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย

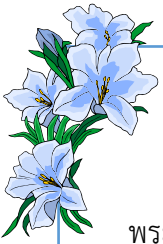
ที่มา : <http://www.thaimaptravel.com/articles-inner/location-temple/231.html>
(วันที่สืบค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2557)

พระราชกรณียกิจ

1. ด้านการเมืองการปกครอง

หลังจากสิ้นสมัยของ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช เป็นช่วงอาณาจักรสุโขทัยอ่อนแอ ไม่มีความเป็นปึกแผ่น เหมือนเมื่อครั้งในสมัยพ่อขุนรามคำแหง สภาพทางการเมืองทั้งภายใน อาณาจักรและนอกอาณาจักรเกิดปัญหา ดังนั้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่นให้เหมือนแต่ก่อน พระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงฟื้นฟูด้านการเมืองการปกครองตามแนวความคิดทางการเมือง แบบธรรมราชา อันเป็นคุณลักษณะของกษัตริย์ ซึ่งยึดมั่นในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่า หลักทศพิธราชธรรม ควบคู่ไปกับการใช้กำลังทหาร

2. ด้านวัฒนธรรมประเพณี

2.1 พระองค์ทรงให้การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ด้วยความเลื่อมใสศรัทธา พระพุทธศาสนานิกายเถรวาท ลัทธิลังกาวงศ์เจริญอย่างสูงสุด ดังจะเห็นว่าพระองค์ทรงโปรดฯ ให้ส่งคนออกไปนิมนต์พระสงฆ์จากลังกาเข้ามาเผยแผ่ศาสนาในกรุงสุโขทัย

2.2 พระองค์ทรงออกผนวชและจำพรรษาอยู่ที่วัดป่ามะม่วง ก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ

2.3 ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา คือ **หนังสือไตรภูมิพระร่วง** หรือ **เตภูมิกถา** ซึ่งนับว่าเป็นวรรณกรรมเล่มแรกของไทยที่พระมหากษัตริย์ราชที่ 1 ทรงค้นคว้ามาจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาถึง 30 คัมภีร์ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์ นรก สวรรค์ สั่งสอนให้รู้จักเกรงกลัวต่อบาปทำแต่ความดี ที่นับเป็นงานนิพนธ์ที่เก่าแก่ที่สุดเรื่องหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย

2.4 ทรงโปรดฯ ให้สร้างวัดในเขตพระราชฐาน ได้แก่ วัดมหาธาตุที่สุโขทัยเป็นวัดที่ใหญ่ที่สุด ใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมสำคัญทางศาสนา ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่

2.5 ทรงสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ทั้งดงาม พระมหากษัตริย์ราชที่ 1 โปรดเกล้าให้สร้างพระพุทธรูป เพื่อให้ประชาชนสักการะ พระพุทธรูปที่สำคัญ ได้แก่ พระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก พระศรีศากยมุนี พระพุทธรูปสำริด ปัจจุบันประดิษฐานที่วัดสุทัศนเทพวราราม พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดา วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

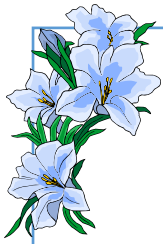
ภาพที่ 13 : วัดป่ามะม่วง ปัจจุบันอยู่ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นวัดที่พระมหากษัตริย์ราชที่ 1 (พญาลิไท) เคยทรงผนวชและจำพรรษาอยู่ ก่อนที่จะเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ

ที่มา : <http://www.thaimaptravel.com/articles-inner/location-temple/231.html>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2557)

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

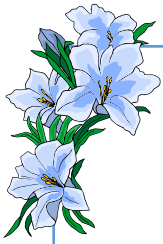

ภาพที่ 14 : พระพุทธชินราช พระศรีรัตนมหาธาตุ
จังหวัดพิษณุโลก

ที่มา : [http://board.palungjit.com/attachment.php?
attachmentid=662591&stc=1&d=1249701195](http://board.palungjit.com/attachment.php?attachmentid=662591&stc=1&d=1249701195)
(วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2557)

ภาพที่ 15 : พระศรีศากยมุนี พระพุทธรูปสำริด ปัจจุบันประดิษฐานที่วัดสุทัศน์เทพวราราม
ที่มา : <http://board.palungjit.com/attachment.php?attachmentid=662591&stc=1&d=1249701195>
(วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2557)

ภาพที่ 16 : พระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์
(พญางำเมือง พญามังราย และพ่อขุนรามคำแหงมหาราช)

หน้าศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ (หลังเดิม)

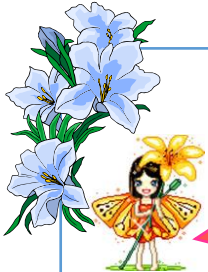
แสดงเหตุการณ์ตอนที่สามกษัตริย์ปรึกษากันเรื่องการสร้างเมืองใหม่

ที่มา : <http://www.thaimtb.com/webboard/184/92292-37.jpg>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2557)

ใบงานที่ 4 : แผนผังความคิด “พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาลิไท)”

คำชี้แจง

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยให้แต่ละเพศและใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่ม การนับหมายเลข 1-6 นักเรียนคนใดนับ 1 ให้อยู่กลุ่มที่ 1 นับ 2 ให้อยู่กลุ่มที่ 2 นับ 3 ให้อยู่กลุ่มที่ 3 นับ 4 ให้อยู่กลุ่มที่ 4 นับ 5 ให้อยู่กลุ่มที่ 5 และนับ 6 ให้อยู่กลุ่มที่ 6
2. นักเรียนร่วมกันตั้งชื่อกลุ่มและเลือกประธาน รองประธาน และเลขานุการกลุ่ม
3. นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ 3 : พ่อขุนรามคำแหง
4. นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน เรื่อง พ่อขุนรามคำแหง ลงในแผนผังความคิด (Concept Map)
5. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ชื่อกลุ่ม.....

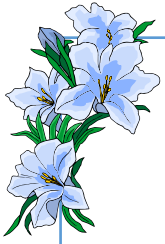
ประธานกลุ่ม.....

เลขานุการกลุ่ม.....

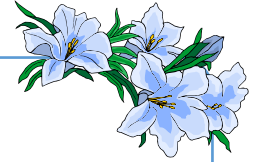
สมาชิกในกลุ่ม

1.
2.
3.
4.

พระมหาธรรมราชาที่ 1
(พระยาลิไท)

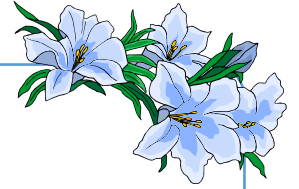

แบบฝึกหัดที่ 4 : พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาลิไท)

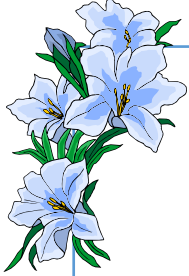

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ให้นักเรียนอธิบายพระราชประวัติของพระมหาธรรมราชาที่ 1 มาพอสังเขป
.....
.....
.....
2. พระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงฟื้นฟูการปกครองตามแนวคิดใด เพราะเหตุใด
.....
.....
.....
3. พระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
เรื่องใด มีเนื้อหาแบบใด
.....
.....
.....
4. พระรามธิบดีที่ 1 ได้มาโจมตีและยึดเมืองพิษณุโลก (สองแคว) พระมหาธรรมราชาที่ 1
ทรงมียุทธวิธีป้องกันพระราชอาณาจักรอย่างไร
.....
.....
.....
5. พระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ที่ดงามและสำคัญ
เพื่อให้ประชาชนสักการะบูชา ได้แก่พระพุทธรูปองค์ใดบ้าง
.....
.....
.....

แบบทดสอบหลังเรียน

ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย
สมัยสุโขทัย

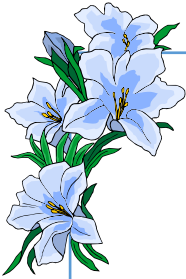
คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกตอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ (ใช้เวลา 10 นาที)

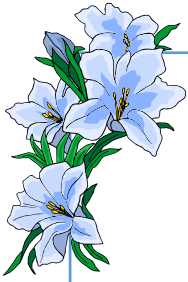
- ประวัติศาสตร์สุโขทัยส่วนใหญ่ได้จากข้อมูลในข้อใด
 - พงศาวดาร
 - โบราณวัตถุ
 - โบราณสถาน
 - หลักศิลาจารึก
- การปกครองแบบพ่อปกครองลูก มีขึ้นในสมัยใด
 - พ่อขุนบานเมือง
 - พ่อขุนรามคำแหง
 - พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
 - พระมหาธรรมราชาที่ 1
- พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ชาติไทยอย่างไร
 - เผยแพร่พระพุทธศาสนา
 - รวมอาณาจักรสุโขทัยเข้าด้วยกัน
 - ส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับผู้อื่น
 - สถาปนากรุงสุโขทัยและตั้งราชวงศ์พระร่วง

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

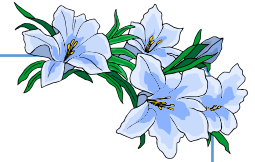

4. พระยาโล่ไท ออกผนวชที่วัดใด พ.ศ. ไດ
 - ก. วัดศรีชุม
 - ข. วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
 - ค. วัดสุทัศน์เทพวราราม
 - ง. วัดป่ามะม่วง
5. ผู้ที่ขับไล่ขอมแล้วสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้น คือใคร
 - ก. พ่อขุนมั่งรายและพ่อขุนผาเมือง
 - ข. พ่อขุนรามคำแหงและพ่อขุนผาเมือง
 - ค. พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบางกลางหาว
 - ง. พ่อขุนบางกลางหาวและพ่อขุนรามคำแหง
6. พระราชกรณียกิจเรื่องใดของพ่อขุนรามคำแหง ที่แสดงให้เห็นว่าชาติไทยมีอารยธรรมสูง
 - ก. การประดิษฐ์อักษร
 - ข. การอุปถัมภ์หัวเมืองต่าง ๆ
 - ค. การแขวนกระดิ่งไว้ประตูวัง
 - ง. การเป็นองค์พุทธศาสนูปถัมภก
7. ข้อใดเป็นพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระยาโล่ไท
 - ก. ทำสงครามแผ่ขยายอาณาเขต
 - ข. ส่งเสริมการทำสังคโลก
 - ค. ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา
 - ง. การพัฒนาการคมนาคมขนส่ง
8. พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองสูงสุด ในสมัยกษัตริย์พระองค์ใด
 - ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 - ข. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
 - ค. พระยาเลอไท
 - ง. พระมหาธรรมราชาที่ 1

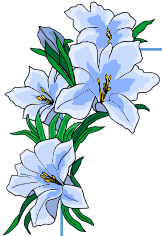

9. วรรณกรรมเรื่องไตรภูมิพระร่วง วรรณคดีชิ้นแรกของประเทศไทยผู้ใดเป็นผู้ทรงนิพนธ์
- ก. พระยาสิทธิ
 - ข. พ่อขุนรามคำแหง
 - ค. พระยาเลอไทย
 - ง. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
10. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ไใด
- ก. พ.ศ.1825
 - ข. พ.ศ.1826
 - ค. พ.ศ.1827
 - ง. พ.ศ.1828

กระดาศำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย
สมัยสุโขทัย

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกตอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาศำตอบ (ใช้เวลา 10 นาที)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

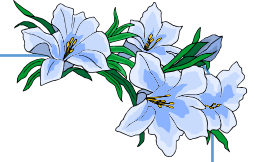
	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
สรุปคะแนน				
คะแนนเต็ม			คะแนนที่ได้	
รวม 10 คะแนน				

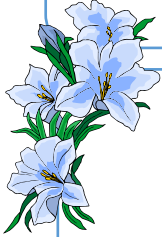

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 1 : พ่อขุนผาเมือง

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ชื่อเดิมของ พ่อขุนผาเมือง มีชื่อว่าอย่างไร

ผาเมือง มามีชื่อพ่อขุนผาเมืองเมื่อสร้างเมืองฮาด (เมืองรัต) ชาวเมืองจึงขนานนามท่านว่า “พ่อขุนผาเมือง”

2. บิดาของ พ่อขุนผาเมือง คือใคร

บิดาของท่านชื่อ พระมะ สันนิษฐานว่าเป็นท้าวพรหมมหาราชหรือพ่อขุนศรีนาวนำถม กษัตริย์คนแรกของเมืองสุโขทัย

3. พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพ่อขุนผาเมือง คืออะไร

มีบทบาทสำคัญในการกู้แผ่นดินสยามจนสามารถจัดตั้งกรุงสุโขทัยให้เป็นอาณาจักรของคนไทยและมีกษัตริย์ปกครองเป็นปึกแผ่น หลังจากพ่อขุนศรีนาวนำถมสิ้นพระชนม์ลง ขอม ก็ได้เข้ายึดเมืองสุโขทัยไว้ในอำนาจ พ่อขุนผาเมือง จึงร่วมกับ พ่อขุนบางกลางหาว ต่อสู้กับ กองทัพขอมจนได้ชัยชนะและอันเชิญให้พ่อขุนบางกลางหาวเป็นปฐมกษัตริย์ ทรงพระนามว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

4. มเหสีของพ่อขุนผาเมือง มีใครบ้าง และมีพระนามว่าอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร

เจ้าหญิงแห่งอาณาจักรขอม ชื่อนางสีชมมหาเทวี ได้รับมอบพระขรรค์ไชยศรี และนามศรีอินทราทิตย์จากกษัตริย์ขอม

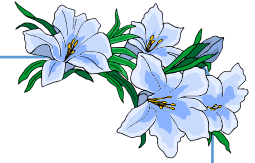
นอกจากนี้ยังมีมเหสีสองพระองค์ คือ พระนางปัทมาดี พระองค์ที่สอง คือ พระนางปทุมดี ซึ่งทั้งสองพระองค์นี้เป็นพระชนินุชญาของพ่อขุนบางกลางหาว เจ้าเมืองบางยาง

5. สิ่งที่สามารถใช้เป็นหลักฐาน ที่ได้รับการยอมรับจากนักประวัติศาสตร์ใช้อ้างอิงเกี่ยวกับพ่อขุนผาเมือง คืออะไร

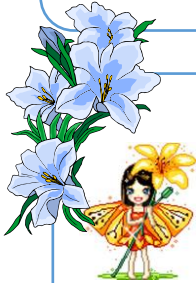
ศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 2 ณ มณฑปวัดศรีชุม สุโขทัย สถานที่ค้นพบหลักศิลาจารึกหลักที่ 2

(การพิจารณาตามคำตอบของนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

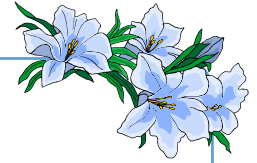

แบบฝึกหัดที่ 2 : พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

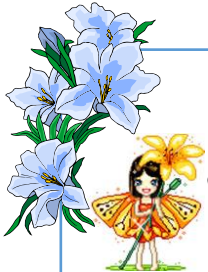

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. พระนามเดิมของ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มีพระนามว่าอย่างไร
พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เป็นปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรสุโขทัย หรือราชวงศ์
พระร่วง มีพระนามเดิมว่า พ่อขุนบางกลางหาว
2. การทำยุทธหัตถีกันระหว่างขุนศรีอินทราทิตย์กับขุนสามชน ได้มีใครเป็นผู้ช่วยเหลือ
จนได้รับชัยชนะในครั้งนี้
พระรามราช โอรสองค์เล็กได้เข้าชนช้างช่วยพระบิดาจนมีชัยชนะขุนสามชน
ด้วยความกล้าหาญ จนได้รับการเฉลิมพระนามว่า รามคำแหง หรือ รามคำแหง
3. มเหสีของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ คือใคร มีพระนามว่าอย่างไร
นางเสือง เป็นพระธิดาของพ่อขุนศรีนาวนำถม
4. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์มีพระโอรสและพระธิดากี่พระองค์ มีพระนามว่าอย่างไร
มีพระโอรสธิดารวม 5 องค์ เป็นโอรส 3 องค์ ธิดา 2 องค์ โอรสองค์ใหญ่
ไม่ปรากฏพระนามด้วยสิ้นพระชนม์เสียตั้งแต่ยังเยาว์วัย องค์ที่สอง คือ บานเมืองหรือปาลราช
องค์ที่สามเดิมไม่มีพระนาม แต่พอไปชนช้างชนะขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด (เมืองตาก)
มีความชอบจึงประทานชื่อ (หรือชื่อตามยศศักดิ์) ว่า พระรามคำแหง ในหนังสืออื่น เรียก รามราช
ส่วนธิดาอีก 2 คน ไม่ปรากฏนาม
5. พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ คืออะไร
 1. ทรงก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัยโดย พระองค์ทรงรวบรวมผู้คน ยึดอำนาจจากขอม
เป็นผลสำเร็จและทรงสถาปนา อาณาจักรสุโขทัยเป็นราชธานี ทำให้คนไทยมีอิสระภาพ โดยไม่ตก
อยู่ภายใต้อาณาจักรขอมต่อไป
 2. ทำศึกสงครามเพื่อป้องกันและขยายอาณาเขต ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอดได้นำกองทัพ
เข้ามารุกรานเมืองตาก ซึ่งเป็นเมืองชายแดนของอาณาจักรสุโขทัย พ่อขุนศรีอินทราทิตย์พร้อมด้วย
พ่อขุนรามคำแหง พระราชโอรสองค์เล็กทรงยกทัพเข้าสู้รบจนได้รับชัยชนะ ทำให้อาณาจักร
สุโขทัยได้เมืองตากกลับคืนมา

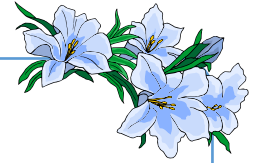

แบบฝึกหัดที่ 3 : พ่อขุนรามคำแหง

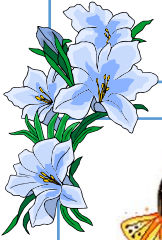

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงอธิบาย พระราชประวัติของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช มาพอสังเขป
พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระนามเดิม พระรามราช (ราม) ทรงเป็นพระราชโอรสของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์และพระนางเสือง
2. วิถีกรรมสำคัญของ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช คือใคร
พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถในการทำศึกสงคราม โดยพระองค์ทรงทำยุทธหัตถีกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอดจนได้รับชัยชนะ
3. พระราชกรณียกิจด้านการเมืองการปกครอง พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงใช้รูปแบบการปกครองรูปแบบใด จงอธิบายมาพอสังเขป
พ่อปกครองลูก พระองค์ทรงดูแลเอาใจใส่ในทุกข์สุขของราษฎรเหมือนพระองค์เป็นพ่อ ส่วนราษฎรหรือไพร่ฟ้าคือลูก เมื่อราษฎรมีเรื่องเดือดร้อนก็ให้มาสั่งกระดิ่งที่หน้าประตูวัง แล้วพระองค์ก็จะเสด็จออกมารับฟังเรื่องราว เพื่อทรงตัดสินปัญหาด้วยพระองค์เอง
4. พระราชกรณียกิจด้านเศรษฐกิจ ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นเช่นไร
พระองค์ทรงให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการค้าขายได้อย่างมีอิสระเสรี ไม่มีการเก็บภาษีผ่านด่านจากราษฎรที่เรียกว่า จังกอบ ทำให้การค้าขายขยายออกไปอย่างกว้างขวาง ทรงโปรดให้มีการทำเครื่องปั้นดินเผาแบบใหม่ คือ การทำเครื่องสังคโลก ที่มีคุณภาพสามารถเป็นสินค้าส่งออก นำรายได้มาสู่อาณาจักรสุโขทัยเป็นจำนวนมาก
5. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงมีส่วนสำคัญอย่างไรเกี่ยวกับตัวอักษรที่ใช้กันมาทุกวันนี้
พระองค์ทรงประดิษฐ์ตัวอักษรไทยที่เรียกว่า ลายสือไทย และได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับจนถึงอักษรไทยในปัจจุบัน ทำให้คนไทยมีอักษรไทยใช้มาจนถึงทุกวันนี้

แบบฝึกหัดที่ 4 : พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาเลิไทย)

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ให้นักเรียนอธิบายพระราชประวัติของพระมหาธรรมราชาที่ 1 มาพอสังเขป

พระมหาธรรมราชาที่ 1 หรือพระยาเลิไทย เป็นกษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งอาณาจักรสุโขทัย เป็นพระโอรสของพระยาเลอไทย และพระราชนัดดาของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ขึ้นครองราชย์ต่อจาก พระยารัษฎาธิราช ใช้กำลังทหารเข้ามายึดอำนาจ เพราะที่สุโขทัยเกิดการกบฏการสืบราชบัลลังก์ไม่เป็นไปตามครรลองครองธรรม

2. พระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงฟื้นฟูการปกครองตามแนวคิดใด เพราะเหตุใด

พระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงฟื้นฟูด้านการเมืองการปกครองตามแนวความคิดแบบธรรมราชา ซึ่งยึดมั่นในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่า หลักทศพิธราชธรรม เพราะบ้านเมืองระส่ำระสาย เกิดปัญหาการสืบราชสมบัติ และเมืองขึ้นพยายามแยกตัวเป็นอิสระ

3. พระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเรื่องใด มีเนื้อหาแบบใด

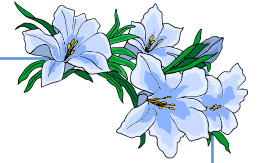
หนังสือไตรภูมิพระร่วงหรือเตภูมิกถา เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์ นรก สวรรค์ สั่งสอนให้รู้จักเกรงกลัวต่อบาปทำแต่ความดี ที่นับเป็นงานนิพนธ์ที่เก่าแก่ที่สุดเรื่องหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย

4. พระรามาธิบดีที่ 1 ได้มาโจมตีและยึดเมืองพิษณุโลก (สองแคว) พระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงมียุทธวิธีป้องกันพระราชอาณาจักรอย่างไร

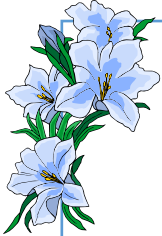
ทรงส่งคณะราชทูตไปขอเจริญพระราชไมตรีกับสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) และได้ขอเมืองพิษณุโลกคืนจากสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 และพระองค์ก็ทรงเสด็จไปประทับอยู่ ณ เมืองพิษณุโลก เป็นเวลา 7 ปี เพื่อป้องกันมิให้ทางกรุงศรีอยุธยาส่งกองทัพไปรุกรานกรุงสุโขทัย และทรงมอบให้พระชนิษฐาองค์หนึ่งของพระองค์ปกครองกรุงสุโขทัยแทน

5. พระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ที่งดงามและสำคัญ เพื่อให้ประชาชนสักการะบูชา ได้แก่พระพุทธรูปองค์ใดบ้าง

1. พระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก
2. พระศรีศากยมุนี พระพุทธรูปสำริด ปัจจุบันประดิษฐานที่วัดสุทัศนเทพวราราม
3. พระพุทธชินสีห์
4. พระศรีศาสดา วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย
สมัยสุโขทัย

คำชี้แจง

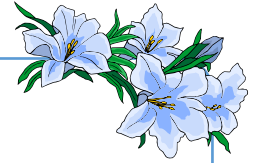
ให้นักเรียนเลือกตอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ (ใช้เวลา 10 นาที)

คำชี้แจง

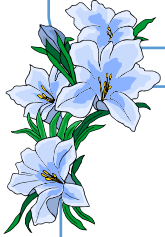
ให้นักเรียนเลือกตอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ (ใช้เวลา 10 นาที)

1. ข
2. ค
3. ข
4. ก
5. ค
6. ง
7. ก
8. ก
9. ง
10. ง

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย
สมัยสุโขทัย

คำชี้แจง

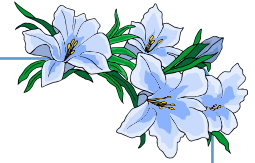
ให้นักเรียนเลือกตอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ (ใช้เวลา 10 นาที)

คำชี้แจง

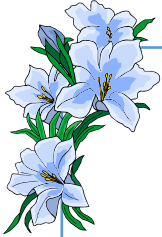
ให้นักเรียนเลือกตอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ (ใช้เวลา 10 นาที)

1. ง
2. ข
3. ง
4. ง
5. ค
6. ก
7. ค
8. ง
9. ก
10. ข

บรรณานุกรม

จิตรลดา ศิริรัตน์ ทศนีย์ สุทธิวานิช และ วิราสินี วงษ์รักษ์. **ประวัติศาสตร์และแผนที่ประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ : บริษัทพิชชิงทอยส์ จำกัด, 2555.

จินดา เพชรณัฏฐวรรณ. **พ่อขุนรามคำแหงมหาราช**. กรุงเทพฯ : อรุณรุ่ง, 2553.

ส.พลายน้อย. **สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : พิมพ์คำ, 2553.

วิมล จิโรจน์พันธุ์ และคณะ. **ประวัติศาสตร์ชาติไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2545.

สุทธิ ภิบาลแทน สุวัฒน์ แก้วสังข์ทอง. **เปิดโลกประวัติศาสตร์สุโขทัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ปันรู้, 2552.

สุดารา สุจนายา. **ประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2550.

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. **ประวัติศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.

http://storyofsiam.blogspot.com/p/blog-page_7492.html

(วันที่สืบค้นข้อมูล 14 พฤษภาคม 2559)

http://www.sukhothai.go.th/history/hist_06.htm

(วันที่สืบค้นข้อมูล 14 พฤษภาคม 2559)

<https://www.phitsanulokhotnews.com/2017/11/02/110965>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 14 พฤษภาคม 2559)

<http://www.lib.ru.ac.th/pkimages/manungsila.jpg>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2559)

<http://www.thaimtb.com/webboard/184/92292-37.jpg>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2559)

<http://www.thaimaptravel.com/articles-inner/location-temple/231.html>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2557)

<http://www.thaimaptravel.com/articles-inner/location-temple/231.html>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2557)

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สมัยสุโขทัย

<http://board.palungjit.com/attachment.php?attachmentid=662591&stc=1&d=124970>

1195 (วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2557)

<http://www.thaimtb.com/webboard/184/92292-37.jpg>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2557)